

Esbart Català

Per l'únic fet de la continuïtat en el treball durant cinquanta anys, l'«Esbart Català de Dansaires» ja mereixeria l'estima de tots. Afegiu-hi la dificultat de l'empresa i el mèrit creixerà. Encara podriem posar a la llista propiciatòria una tercera consideració: els bons resultats obtinguts. En resum, doncs: tasca llarga, pacient i heroica amb sort afortunada.

La nostra terra no és pas massa abundosa d'institucions d'existència continuada; mes aviat hi proliferen les creacions personals, que duren tan com la persona. Quan ens trobem davant d'una obra exemplarment arrelada, per aquesta sola condició ens mereix respecte i ens cal fer-ne l'elogi. Encara més si el propòsit era de pura generositat i sacrifici com en el cas de l'«Esbart Català de Dansaires».

La descoberta d'una dansa antiga, isolada en algun poblet d'escas veïnat i de camins poc fressats, en el qual només de tard en tard i en diades assenyalades fa una aparició ràpida i fugicera, és empresa difícil. Cal lluitar contra una mena de pudor de la pròpia dansa, esquerpa a manifestar-se davant de forasters inquisitius.

Es encara més costosa la tasca de reconstruir les danses que han arribat als nostres dies estrafetes o truncades. Cert que la comparació amb d'altres danses emparentades facilita de vegades l'obra restauradora; és a condició, però, d'una coneixença profunda de la naturalesa de la dansa i de les condicions peculiars de cada una. No ni hi ha prou del sentit musical que pot redreçar una melodia caiguda en decadència. No basta tampoc la intuïció coreogràfica capaç d'esporgar els moviments sobrers que havien abarrocat la forma inicial més sobria. Es necessita la compenetració amb l'esperit popular que ha creat aquella dansa determinada o, si més no, l'ha mantinguda, perquè esqueia a tal o qual moment de la vida col·lectiva del poble.

L'Esbart Català de Dansaires ha fet aquesta feina: recercar, herboritzar, podriem dir com els naturalistes; registrar la descripció puntual de les danses recollides; comparar-les amb tots els paral·lels possibles; classificar-les dins de la pausa de les modalitats, i restaurar-les quan el cas ho exigia.

Quan es tracta de reconstruir una peça de ceràmica eixida d'unes excavacions, hi ha uns fragments palpables que donen camí per ells mateixos: Quan s'intenta referir una expressió de llenguatge malmesa per l'ús o per la incomprensió, queda encara la viva veu amb ressons en altres indrets o una possible constatació documental. En canvi, el restaurador d'una dansa popular només disposa d'elements sutilíssims: una inclinació de peu, un moviment de braços, un acabament, un giravolt, i un ritme, res més.

Cal a més a més, que la reconstrucció s'aturi en un punt just. Altrament la gràcia popular i el valor documental s'haurien esvaït, i només tindriem el patró retallat d'una dansa freda i amanerada, apta solament per a una exhibició turística.

Aquesta feina duta a terme seriosament i sense concessions durant més de cinquanta anys, és la fulla de servei de l'«Esbart Català de Dansaires».

A. DURÀ I SAMPERE